

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

3	.....מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי	.1
4	.....היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת	.2
6	.....מידע מרוכז אודות הקופות	.3
11	.....הוראות דין	.4
18	.....התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה	.5
22	.....אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה	.6
23	.....תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים	.7
23	.....נושאים שאליהם הפנה רואה החשבון את תשומת הלב	.8
24	.....בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח	.9

דוח דירקטוריון

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח הדירקטוריון לששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (להלן: "תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2015 אשר אושר לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 22 במרס 2016 (להלן: "הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. החברה אינה מתחייבת למסור עדכונים לגבי שינויים שיחולו באשר למידע צופה פני עתיד.

1. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי

מאזן החברה ליום 30 ביוני 2016 הסתכם ב- 96,265 אלפי ש"ח, לעומת 77,916 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015, גידול של כ-23.5%. הגידול נובע בעיקרו מגידול בניירות ערך הסחירים שנובע ממיזוג חברה ביום 1 בינואר 2016, כמפורט להלן, ומתזרים מזומנים חיובי בשל הכנסות מדמי ניהול.

ההון ליום 30 ביוני 2016 הסתכם ב- 70,228 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 57,159 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015, גידול של כ-22.9%. הגידול בהון נובע ממיזוג חברה ביום 1 בינואר 2016, כמפורט להלן, בסך של 10,112 אלפי ש"ח, מרווח לתקופה בסך של 2,157 אלפי ש"ח, מגידול בקרן הון בסך של כ-569 אלפי ש"ח ומגידול ברווח האקטוארי בסך 231 אלפי ש"ח.

נכון ליום 30 ביוני 2016, החברה עומדת בדרישות ההון המזערי הנדרש מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כפי שנקבע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב-2012 ובהנחיות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה"). ראה בנוסף ביאור 5 בדבר הון עצמי ודרישות הון, בדוח הכספי של החברה.

בששת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמו ההכנסות מדמי ניהול ב- 36,514 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 34,992 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-4.3%. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מגידול בהיקף הנכסים הממוצעים (שעיקרו במיזוג קופות כמפורט להלן), אשר קוזז בחלקו מירידה בשיעורי דמי הניהול הממוצעים. הכנסות דמי ניהול בתחום קופות גמל לחיסכון, לתגמולים ואישיות לפיצויים היו בסך של 11,752 אלפי ש"ח והיוו כ-32% מסך ההכנסות. הכנסות מדמי ניהול בתחום קרנות השתלמות הסתכמו לסך של 23,597 אלפי ש"ח והיוו כ-65% מסך הכנסות דמי הניהול. הכנסות מקופות גמל אחרות (מרכזיות לפיצויים, דמי מחלה ופנסיה תקציבית) הסתכמו לסך של 1,165 אלפי ש"ח, כ-3% מסך הכנסות דמי ניהול קופות גמל בחברה. ההכנסות מדמי ניהול מצדדים קשורים כוללות, בין היתר, את המרווח לו זכאית החברה מתוקף הסכם מתן שרותי ניהול לקופות הגמל שהינן בבעלותה של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן- הראל ביטוח). סכום זה מוצג בנטו לאחר קיזוז ההוצאות המיוחסות לשירות כאמור, בסך 283 אלפי ש"ח.

בנוגע לנזילות ומקורות מימון, עיקר ההכנסות של החברה הן מדמי ניהול קופות הגמל.

מידע נוסף לגבי היקף נכסי הקופות ראה סעיף 2 להלן.

ביום 1 בינואר 2016 מוזגה חברת הראל עתידית קופות גמל בע"מ (להלן: "הראל עתידית") לתוך החברה, בנוסף מוזגו קופות בניהול הראל עתידית לתוך קופות בניהול החברה. לפרטים נוספים ראה סעיף 6 להלן.

2. היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנוהלת

להלן פירוט היקף הנכסים נטו המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 30 ביוני 2016 ו-2015 וליום 31 בדצמבר 2015:

היקף נכסים, נטו (אלפי ש"ח)			שם הקופה	מספר אוצר
יום 31 בדצמבר 2015	יום 30 ביוני 2015	יום 30 ביוני 2016		
קופות בבעלות החברה				
1,255,205	1,162,565	1,271,586	הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 50 עד 60	9742
124,138	122,436	167,091	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול שקלי	1368
132,131	124,162	129,219	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול מניות	761
1,668,228	1,650,189	1,786,874	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	762
42,983	45,436	41,833	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח קונצרני	1484
-	-	109,471	הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 50 ומטה*	9744
3,160,802	2,854,218	3,498,569	הראל השתלמות-הראל השתלמות כללי	154
256,215	246,628	289,938	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול שקלי	1369
288,850	280,082	278,447	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול מניות	763
1,246,111	1,229,010	1,316,393	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	764
69,652	67,276	79,263	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	1485
44,166	39,148	40,780	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול חו"ל	1034
-	-	67,739	הראל השתלמות-הראל השתלמות לטווח ארוך *	566
194,235	201,464	191,956	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול כללי	155
176,628	179,487	188,135	הראל פרופיל אישי למעסיק	820
26,454	25,187	27,319	הראל קופה לפנסיה תקציבית	1296
-	-	42,454	הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה*	857
8,685,798	8,227,288	9,527,067		סה"כ
קופות בבעלות הראל ביטוח המנוהלות על ידי החברה				
11,961,738	12,296,429	11,704,522	הראל קופת גמל-הראל אג"ח עד 25% מניות	101
286,040	294,694	271,955	הראל קופת גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר	1334
288,630	317,844	277,251	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות	1335
-	-	1,720,632	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח עד 20% מניות*	502
-	-	556,013	הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה*	9745
-	-	33,246	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול כהלכה*	1524
-	-	5,654	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול חו"ל*	8057
-	-	1,428,671	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות*	416
-	-	74,427	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול כהלכה*	1523
-	-	5,448	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח קונצרני*	8058
3,708	5,419	3,544	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול מניות	739
36,243	53,846	34,159	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול אג"ח צמוד מדד	741
72,685	66,242	78,566	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול שקלי	742
81,415	79,885	84,090	הראל פיצויים-הראל קמ"פ אג"ח עד 15% מניות	743
12,730,459	13,114,359	16,278,178		סה"כ
21,416,257	21,341,647	25,805,245	סה"כ קופות בבעלות החברה וקופות בבעלות הראל ביטוח	

* קופות שמוזגו לקופות בניהול החברה ביום 1 בינואר 2016. ראה בנוסף סעיף 6 להלן.

היקף הנכסים נטו המנוהלים ליום 30 ביוני 2016 גדל בסך של 4,389 מיליוני ש"ח, לעומת היקף הנכסים נטו המנוהלים ליום 31 בדצמבר 2015. גידול בסך 3,765 מיליוני ש"ח מיוחס למיזוג קופות מיום 1 בינואר 2016 לתוך קופות בניהול החברה. גידול בסך של 624 מיליוני ש"ח, מיוחס לתנועה במהלך התקופה, כאשר בקופות בבעלות החברה חל גידול שנבע בעיקר מצבירה נטו חיובית בקופות ומרווחי תשואה, ואילו בקופות בבעלות הראל ביטוח, אשר מנוהלות על ידי החברה, חל קיטון כתוצאה מצבירה נטו שלילית בקיזוז רווחים מתשואה.

התשואה שהשיגו קופות הגמל בתקופת הדוח

מספר אוצר	שם הקופה	תשואה נומינלית ברוטו לחודשים ינואר - יוני 2016 באחוזים
קופות בבעלות החברה		
9742	הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 50 עד 60	0.49
1368	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול שקלי	3.19
761	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול מניות	(3.38)
762	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	1.88
1484	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח קונצרני	3.36
9744	הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 50 ומטה*	(0.14)
154	הראל השתלמות-הראל השתלמות כללי	0.51
1369	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול שקלי	1.34
763	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול מניות	(3.52)
764	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	1.79
1485	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	2.16
1034	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול חו"ל	1.13
566	הראל השתלמות-הראל השתלמות לטווח ארוך *	(0.15)
155	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול כללי	0.63
820	הראל פרופיל אישי למעסיק	תשואה אישית לכל מעסיק
1296	הראל קופה לפנסיה תקציבית	0.74
857	הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה*	0.47
קופות בבעלות הראל ביטוח המנוהלות על ידי החברה		
101	הראל קופת גמל-הראל אג"ח עד 25% מניות	0.90
1334	הראל קופת גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר	0.13
1335	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות	2.32
502	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח עד 20% מניות*	1.38
9745	הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה*	1.65
1524	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול כהלכה*	(0.86)
8057	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול חו"ל*	0.57
416	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות*	1.27
1523	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול כהלכה*	(0.63)
8058	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח קונצרני*	3.13
739	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול מניות	(3.68)
741	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול אג"ח צמוד מדד	1.83
742	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול שקלי	1.90
743	הראל פיצויים-הראל קמ"פ אג"ח עד 15% מניות	1.23

* קופות שמוזגו לקופות בניהול החברה ביום 1 בינואר 2016. ראה בנוסף סעיף 6 להלן.

3. מידע מרכז אודות הקופות

3.1. מידע מרכז לפי סוג הקופות

להלן מידע ונתונים לפי סוגי קופות עבור קופות המנוהלות על ידי החברה (כולל קופות בבעלות הראל ביטוח):

*31 בדצמבר 2015				*30 ביוני 2015				30 ביוני 2016				
סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	
מספר עמיתים:												
123,544	73	75,841	47,630	116,090	71	69,070	46,949	156,285	71	92,318	63,896	פעילים
265,125	1,283	41,109	222,733	268,278	1,307	38,993	227,978	310,490	1,287	62,887	246,316	לא פעילים
388,669	1,356	116,950	270,363	384,368	1,378	108,063	274,927	466,775	1,358	155,205	310,212	סה"כ
מספר חשבונות עמיתים:												
164,377	73	90,932	73,372	155,019	71	82,097	72,851	220,044	71	112,128	107,845	פעילים
313,051	1,562	48,189	263,300	317,390	1,596	47,150	268,644	377,620	1,579	74,729	301,312	לא פעילים
477,428	1,635	139,121	336,672	472,409	1,667	129,247	341,495	597,664	1,650	186,857	409,157	סה"כ
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):												
7,488,265	25,900	3,530,004	3,932,361	6,867,940	24,940	3,035,068	3,807,932	9,319,004	24,755	4,430,802	4,863,447	פעילים
13,927,992	565,468	1,535,792	11,826,732	14,473,707	586,590	1,681,294	12,205,823	16,486,241	625,468	2,648,873	13,211,900	לא פעילים
21,416,257	591,368	5,065,796	15,759,093	21,341,647	611,530	4,716,362	16,013,755	25,805,245	650,223	7,079,675	18,075,347	סה"כ

*31 בדצמבר 2015				*30 ביוני 2015				30 ביוני 2016				
סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	
נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):												
346,426	1,119	269,584	75,723	138,958	628	123,740	14,590	309,935	106	178,288	131,541	דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים
1,150,604	3,116	811,382	336,106	489,417	1,600	351,477	136,340	859,903	1,124	493,332	365,447	תקבולים מדמי גמולים
898,135	93,642	335,525	468,968	435,156	87,199	135,568	212,389	678,841	32,983	336,621	309,237	העברות צבירה לקופה
941,342	38,374	290,974	611,994	579,830	30,703	167,008	382,119	391,445	2,333	128,832	260,280	העברות צבירה מהקופה
1,082,106	29,269	303,400	749,437	555,394	10,950	155,265	389,179	669,110	18,324	220,608	430,178	תשלומים: פדיונות
332,819	4,933	58,049	269,837	494,151	7,064	96,376	390,711	145,683	3,058	26,525	116,100	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה
דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):												
169,407	3,751	45,435	120,221	86,132	1,902	22,619	61,611	82,099	1,899	29,252	50,948	פעילים ולא פעילים
2,775	-	-	2,775	1,291	-	-	1,291	1,260	-	-	1,260	דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (במונחים שנתיים, באחוזים):												
	0.05	0.97	0.71		0.06	0.99	0.71		0.05	0.88	0.68	פעילים
	0.63	0.93	0.77		0.70	0.97	0.78		0.61	0.85	0.72	לא פעילים
												שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מהפקדות (באחוזים):
	-	-	0.96		-	-	0.94		-	-	0.36	

* נתונים אינם כוללים קופות אשר מוזגו ביום 1 בינואר 2016 לתוך קופות בניהול החברה. לפרטים נוספים בדבר המיזוג ראה סעיף 6 להלן.
** כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית והחל מיום 1 בינואר 2016 גם קופה לדמי מחלה.

3.2. מידע בדבר עמיתים לא פעילים

להלן מידע בדבר עמיתים לא פעילים לפי סוגי קופות, עבור קופות המנוהלות על ידי החברה (כולל קופות בבעלות הראל ביטוח). מנותקי קשר הינם כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012. הגדרת מנותק קשר הינה נכון לסוף תקופה.

*31 בדצמבר 2015				*30 ביוני 2015				30 ביוני 2016				
סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	
חשבונות מנותקי קשר:												
58,347	226	1,866	56,255	60,444	231	2,427	57,786	47,895	233	2,315	45,347	מספר חשבונות
569,923	9,309	23,618	536,996	657,455	12,467	38,992	605,996	445,765	25,056	24,063	396,646	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
5,254	131	273	4,850	3,046	89	233	2,724	1,309	81	103	1,125	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
	1.33	0.98	0.82		1.35	1.12	0.87		0.67	0.84	0.56	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים***
חשבונות לא פעילים ביתרה של עד 8,000 ש"ח												
105,103			105,103	108,172			108,172	115,640			115,640	מספר חשבונות
190,120			190,120	198,514			198,514	203,483			203,483	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
1,879			1,879	993			993	870			870	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
0.96			0.96	0.99			0.99	0.87			0.87	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים***

* הנתונים אינם כוללים קופות אשר מוזגו ביום 1 בינואר 2016 לתוך קופות בניהול החברה. לפרטים נוספים בדבר המיזוג ראה סעיף 6 להלן.

** כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית והחל מיום 1 בינואר 2016 גם קופה לדמי מחלה.

*** שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וביחס למנותקי קשר כולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק". (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012).

3.3. שיעורי דמי הניהול בהתאם להוראות הדין

להלן שיעורי דמי הניהול שרשאית החברה לגבות בהתאם להוראות הדין החלות עליה:

לתקופות של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 ו-2015 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (במונחים שנתיים):			שיעור דמי ניהול מהפקדה ושיעור שנתי דמי ניהול מנכסים שרשאית החברה לגבות לפי הוראות הדין:
אחר*	קרנות השתלמות	קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	
2% מנכסים	2% מנכסים	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	פעילים
0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	<u>לא פעילים:</u> מנותקי קשר
2% מנכסים	2% מנכסים	1.05% מנכסים	אחר

* כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

3.4. ניתוח התפתחויות ושינויים שחלו בסוגי הקופות

מספר העמיתים ליום 30 ביוני 2016 הסתכם לסך של 466,775 עמיתים, מהם כ-57 אלף עמיתים שמקורם במיזוג קופות גמל לתוך קופות בניהול החברה ביום 1 בינואר 2016 (ראה סעיף 6 להלן). בקופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים חל גידול בשיעור של 12.8% לעומת אשתקד, וגידול בשיעור של 14.7% לעומת 31 בדצמבר 2015, בקרנות ההשתלמות חל גידול בכמות העמיתים בשיעור של כ-43.6% ביחס ליום 30 ביוני 2015, ובשיעור של כ-32.7% ביחס ליום 31 בדצמבר 2015.

הנכסים נטו המנוהלים עבור העמיתים ליום 30 ביוני 2016, הסתכמו לסך של כ-25,805 מיליוני ש"ח, וכוללים בתוכם נכסים בסך של 3,765 מיליוני ש"ח אשר נוספו אגב המיזוג. סך כל הגידול בנכסים בתקופת הדוח הינו כ-20.9% לעומת אשתקד, וכ-20.5% ביחס ליום 31 בדצמבר 2015.

בנכסי קופות הגמל לתגמולים ופיצויים חל גידול בשיעור של כ-14.7% ביחס ליום 31 בדצמבר 2015 ובשיעור של כ-12.9% לעומת אשתקד. נכסי קרנות ההשתלמות עלו בשיעור של כ-39.8% ביחס ליום 31 בדצמבר 2015 ובשיעור של כ-50.1% לעומת אשתקד. עיקר הגידולים האמורים מקורם במיזוג קופות מיום 1 בינואר 2016.

יחס נכסי העמיתים הלא פעילים מתוך סך נכסי העמיתים (הפעילים והלא פעילים) בקופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים ליום 30 ביוני 2016 הנו כ-73%, לעומת כ-76% ליום 30 ביוני 2015 ולעומת כ-75% ליום 31 בדצמבר 2015. בקרנות ההשתלמות יחס נכסי העמיתים הלא פעילים מתוך סך נכסי עמיתי קרנות ההשתלמות, הינו כ-37.4% ליום 30 ביוני 2016, לעומת כ-30.3% ליום 31 בדצמבר 2015, וכ-35.6% ליום 30 ביוני 2015.

בששת החודשים הראשונים של שנת 2016, הסתכמו דמי הגמולים בקופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים לסך של כ-365.4 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 136.3 מיליוני ש"ח אשתקד (סכום דמי הגמולים אשתקד, כולל דמי גמולים בגין קופות שמוזגו ביום 1 בינואר 2016, 181.8 מיליוני ש"ח). סכום דמי הגמולים בקרנות ההשתלמות הסתכמו לסך של 493.3 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 351.5 מיליוני ש"ח אשתקד (סכום דמי הגמולים אשתקד, כולל דמי גמולים בגין קופות שמוזגו ביום 1 בינואר 2016, 440.2 מיליוני ש"ח).

ניוד נטו לקופות בניהול החברה בתקופת הדוח היה חיובי והסתכם לכ-287.4 מיליוני ש"ח, רובו (כ-207.8 מיליוני ש"ח), בגין קרנות השתלמות.

פדיונות בקופות בניהול החברה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-669.1 מיליוני ש"ח, לעומת 555.4 אשתקד (סכום הפדיונות אשתקד כולל קופות שמוזגו - 671.7 מיליוני ש"ח).

בתקופת הדוח צברו הקופות בניהול החברה רווחים מתשואות בסך כולל של כ-145.7 מיליוני ש"ח, לעומת רווחים בסך של 494.2 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד (סך רווחי הקופות אשתקד, כולל רווחים בקופות שמוזגו ביום 1 בינואר 2016, 554.3 מיליוני ש"ח).

בדמי הניהול שגבתה החברה מעמיתי הקופות בתקופת הדוח, חל קיטון בסך של כ-4 מיליון ש"ח לעומת תקופה מקבילה אשתקד. הנובע מרישום הפרשות לביצוע השבת דמי ניהול במהלך יישום פרויקט טיוב נתונים, בעיקר לקופות בבעלות הראל ביטוח (ראה בנוסף ביאור 10 א בדוחות הכספיים של החברה) בקיזוז גידול בדמי ניהול הנובע מקופות שהתמזגו לקופות בניהול החברה.

נמשכת מגמת שחיקת שיעורי דמי הניהול בין התקופות הן בעמיתים פעילים והן בעמיתים לא פעילים.

4. הוראות דין

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים בעלי השלכה על הדוחות הכספיים של החברה שפורסמו בתקופת הדוח או אחריה - עד למועד פרסום דוח זה. להוראות אלו עשויה להיות השלכה על פעילות החברה מבחינה עסקית, מיכונית ותפעולית.

4.1. חוקים ותקנות

4.1.1. ביום 28 ביוני 2016 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל)(תיקון מס' 2), התשע"ו-2016, במסגרתן נדחו מועדי התחילה של ההוראות לעניין פרטים שעל מעביד למסור לחברה מנהלת בעת הפקדת והפסקת התשלומים, הודעת קופת גמל לעובד על הפסקה בתשלום, היזון חוזר ראשוני, היזון חוזר מסכם, היזון חוזר מסכם חודשי והיזון חוזר מסכם שנתי, בקשה להשבת תשלום שהופקד ביתר, ובעניין מבנה דיווח אחיד, כך שלגבי מעביד המעסיק פחות מחמישים עובדים, מועד התחילה יהיה ביום 1 בפברואר 2018, ולגבי מעביד המעסיק לפחות חמישים עובדים אך לא יותר ממאה עובדים, מועד התחילה יהיה ביום 1 בפברואר 2017.

4.1.2. ביום 26 במאי 2016 פורסם צו הרחבה להגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני במשק 2016, הקובע כי הגדלת תשלומי עובדים ומעסיקים ברכיב התגמולים בכלל המשק ייעשה בשתי פעימות: (א) החל מיום 1 ביולי 2016 - תשלומי מעסיק 6.25% ותשלומי עובד 5.75%; (ב) החל מיום 1 בינואר 2017 - תשלומי מעסיק 6.5% ותשלומי עובד 6%. כמו כן, נקבע כי בסיס השכר ממנו יש להעביר תשלומים עבור עובדים קיימים וחדשים יהיה בהתאם לאמור בהסכם העבודה החל על הצדדים ובלבד שלא יפחת מהמתחייב לפי צו הרחבה לפנסיה חובה. בהסדרים פנסיוניים בביטוחי מנהלים/קופות גמל, שיעור התשלומים יכלול את תשלום המעסיק עבור רכישת כיסוי למקרה של אבדן כושר עבודה להבטחת 75% משכר העובד, ובלבד ששיעור הפרשות המעסיק לחלק התגמולים לבדו לא יפחת מ-5%. תחילתו של הצו ביום 1 ביולי 2016. בד בבד פורסם ביום 16 ביוני 2016 חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 16), התשע"ו-2016, אשר מתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 במסגרת התיקון נקבע, כי אם נקבעה בדין או בהסכם התניה שלפיה שיעור ההפקדה למרכיב תשלומי המעסיק (למעט למרכיב הפיצויים) לקופת גמל מסוג מסוים עומד על שיעור מסוים משכרו של העובד וכולל תשלום של המעסיק לרכישת ביטוח אובדן כושר עבודה, בשיעור הדרוש להבטחת 75% משכרו של העובד או בשיעור של 2.5% משכרו כאמור, לפי הנמוך, ושיעור ההפקדה לפי הדין או ההסכם לסוג אחר של קופת גמל עומד על שיעור נמוך יותר, לא יראו בהתניה כאמור כהתניה של מעסיק לגבי שיעור ההפקדה בעד העובד לסוג מסוים של קופות, ובלבד שהעובד יהיה זכאי לשיעור הפקדה שלא יפחת משיעור ההפקדה כמפורט להלן: מיום 5 בפברואר 2016 עד ליום 30 ביוני 2016 - שיעור ההפקדה למרכיב תשלומי המעסיק שנקבע בדין או בהסכם לאותו סוג של קופת גמל. מיום 1 ביולי 2016 עד ליום 31 בדצמבר 2016 - 6.25%. מיום 1 בינואר 2017 ואילך 6.5%.

4.1.3. ביום 7 ביוני 2016 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 15) התשע"ו-2016, במסגרתו נקבעה האפשרות לחברות מנהלות של קופות גמל להקים קופת גמל

להשקעה - מוצר חסכון המיועד לתשלום סכום הון לעמית עצמאי או למוטביו. התשלום שעמית יהיה רשאי להפקיד בקופות גמל להשקעה לא יעלה על 70,000 ש"ח. כמו כן, במסגרת התיקון בוצעו תיקונים עקיפים בפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961, בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 ובחוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד-2014.

4.1.4. ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-

התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016, במסגרתו נקבע, כי התקשרות של גוף פיננסי (גוף מוסדי, מנהל קרן השקעות משותפות בנאמנות, חברה שייעודה הנפקת מוצרי מדדים, מנהל תיקים, תאגיד בנקאי או גוף אחר המספק שירותים פיננסיים שקבע שר האוצר) או של תאגיד שליטה של גוף פיננסי ("תאגיד פיננסי") עם נושא משרה בכירה או עובד, באשר לתנאי כהונתו או העסקתו, הכוללים מתן תגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, טעונה אישורם של ועדת התגמול, הדירקטוריון (ברוב של הדירקטורים החיצוניים או הבלתי תלויים, ככל שקיימת חובה למנות כאלו) והאסיפה הכללית (בתנאים הקבועים בחוק החברות לעניין אישור מדיניות תגמול נושאי משרה), וכי התקשרות כאמור תאושר רק אם היחס שבין ההוצאה החזויה בשל התגמול, לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר ששילם התאגיד הפיננסי לעובד התאגיד, לרבות עובד קבלן שהגוף הפיננסי הינו המעסיק בפועל שלו, בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35. כמו כן, תוקנה פקודת מס הכנסה ונקבע בה, כי ככל ששולם על-ידי תאגיד פיננסי, לנושא משרה בכירה או לעובד, שכר שעלותו עולה על 2.5 מיליון ש"ח, לא תותר בניכוי, לצורך חישוב הכנסתו החייבת של התאגיד הפיננסי, עלות שכר בסכום השווה לפעמיים ההפרש בין עלות השכר של העובד לבין 2.5 מיליון ש"ח. הוראות החוק חלות על התקשרויות שיאושרו החל ממועד פרסום החוק, ולגבי התקשרות שאושרה לפני יום הפרסום, יחולו הוראות החוק בתום תקופה של שישה חודשים ממועד פרסום החוק.

4.1.5. ביום 3 באפריל 2016 פורסמו התיקונים הבאים לתקנות החברות: (א) תקנות החברות (עניינים

שאינם מהווים זיקה)(תיקון), התשע"ו-2016, לפיהן, קיום קשרים עסקיים או מקצועיים שהחלו לאחר מועד המינוי של דירקטור חיצוני, לא יהוו זיקה אם הם נחשבים זניחים בעיני הדירקטור החיצוני והחברה, וועדת ביקורת אישרה עובדה זו, וכן אם הדירקטור החיצוני נתן הצהרה מתאימה; (ב) תקנות החברות (הודעה ומודעה על אסיפה כללית ואסיפת סוג בחברה ציבורית והוספת נושא לסדר היום)(תיקון), התשע"ו-2016, לפיהן חברה שפרסמה מודעה על זימון אסיפה כללית באתר האינטרנט שלה תהיה פטורה מפרסום מודעה בשני עיתונים יומיים; (ג) תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין)(תיקון), התשע"ו-2016, לפיהן בהתקיים תנאים מסוימים, חידוש או הארכה של התקשרות עם מנכ"ל ושינוי לא מהותי בתנאי כהונתו והעסקתו של נושא משרה לא יהיו טעונות אישור של האסיפה הכללית; (ד) תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני)(תיקון), התשע"ו-2016 הקובעות הפחתת דרישות ההצמדה בחישובי גמול לדירקטורים חיצוניים והפחתת חלק מסכומי הגמול. כמו כן, פורסם צו החברות (שינוי התוספת הראשונה א' לחוק), התשע"ו-2016, לפיו ניתן יהיה לתת מענק לנושא משרה בסך שלוש משכורות חודשיות על-פי קריטריונים שאינם ניתנים למדידה.

4.1.6. ביום 26 בינואר 2016 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו-2016, אשר קובעות את התנאים בהתקיימם יוכל עמית, אשר באחד מחשבונותיו שהם קרן ותיקה, קופת גמל לתגמולים, קופת גמל לחיסכון וקופת גמל אישית לפיצויים, שאינן קופות ביטוח, קיימים כספים, למשוך אותם בסכום חד פעמי, וכן חובת חברה מנהלת של אותה קופת גמל לשלוח לעמית הודעה בדבר זכותו למשיכת הכספים בנוסח ובמועד שיקבע הממונה.

ביום 20 באפריל 2016 פורסמה טיוטת חוזר גמל 2015-220 שעניינה "משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופת גמל" ("הטייטה"), וזאת בהמשך לקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו-2016. במסגרת הטייטה, מוצע לקבוע, בין היתר, את ההוראות בעניין משלוח הודעות לעמיתים, פרסום באתר האינטרנט של החברה ודיווחים לממונה.

4.1.7. ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

4.2. הצעות ותזכירי חוק

4.2.1. ביום 1 באוגוסט 2016 אישרה הכנסת בקריאה שנייה ושלישית הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, ליישום הוראות הסכם ה-FATCA בפקודת מס הכנסה ולקביעת הוראות לעניין הטלת עיצומים כספיים בשל אי עמידה בהוראות ההסכם.

4.2.2. ביום 1 באוגוסט 2016 פורסמה לקריאה שנייה ושלישית הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016 במסגרתה מוצע, כי תוקם רשות עצמאית שתקרא "רשות שוק ההון ביטוח וחסכון", שתפעל כיחידה עצמאית ונפרדת ותפקידיה יהיו הגנה ושמירה על עניינם של המבוטחים, העמיתים ולקוחות הגופים המפוקחים, הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים, קידום התחרות ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית. שר האוצר ימנה, באישור הממשלה, לתקופת כהונה אחת בת חמש שנים ממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, אשר ישמש כמנהלה של הרשות ויוקנו לו חלק מן הסמכויות המוקנות כיום לשר האוצר. בנוסף, לגבי חלק מהחלטות הממונה תבוטל זכות הערעור לבית המשפט המחוזי הקיימת כיום ובמקומה תוקנה סמכות להגשת עתירה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהלים בגין חלק מהחלטותיו של הממונה. ביום 17 ביולי 2016 פורסם תזכיר חוק בנק ישראל (תיקון) (הוועדה ליציבות פיננסית), התשע"ו-2016, אשר במסגרתו מוצע להקים ועדה ליציבות פיננסית שבראשה יעמוד נגיד בנק ישראל, ואשר מטרותיה יהיו לתאם בין רשויות הפיקוח הפיננסיות – הפיקוח על הבנקים, אגף הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, הפיקוח על נותני שירותים פיננסיים חוץ מוסדיים במשרד האוצר, הפיקוח על מערכות תשלומים וניירות ערך, וכן בינן לבין בנק ישראל ומשרד האוצר ולהביא לשיתוף פעולה

ביניהן לשם תמיכה ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה. תזכיר החוק מפרט את תפקידיה של הוועדה והרכבה, ומציע לקבוע מנגנון קבלת החלטות.

4.2.3. ביום 29 ביוני 2016 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 17) (איסור זיקה בין עמלת הפצה לדמי ניהול), התשע"ו-2016, במסגרתה מוצע לקבוע איסור על חישוב עמלת הפצה בזיקה לשיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית, ואת העונש בגין הפרת האיסור כאמור.

4.3. טיוטת תקנות

4.3.1. ביום 9 באוגוסט 2016 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות גמל)(תיקון), התשע"ו-2016 במסגרתה מוצע, בין היתר, להתיר אפשרות של ניוד כספים של מקבלי קצבאות זיקנה, להתיר אפשרות של ניוד גם למי שיש לו יתרת הלוואה בקרן הפנסיה, לקצר את זמן העברת הכספים בין הקופות מ-10 ימי עסקים ל-5 ימי עסקים תוך ביטול אפשרות ביטול העברת הכספים. כמו כן, מוצע להוסיף הוראות לעניין ניוד של קופת גמל להשקעה.

4.3.2. ביום 30 במאי 2016 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל)(תיקון), התשע"ו-2016, במסגרתה מוצע לקבוע כי הריבית שישלם מעביד בשל איחור בהפקדת תשלומים בעד עובד לקופת גמל תהיה בשיעור הריבית בשל איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית.

4.3.3. ביום 24 במאי 2016 פורסמו טיוטות לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה ואחזקה של ניירות ערך), התשס"ט-2009, ולתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(קופת גמל בניהול אישי), התשס"ט-2009 במסגרתן מוצע לקבוע כי הליך תחרותי של רכישה ומכירה של ניירות ערך יתקיים בין שמונה משתתפים לפחות ויעשה בנפרד לכל אפיק השקעה בניירות הערך; משקיע מוסדי לא יהיה רשאי למכור או לרכוש ניירות ערך או מטבע חוץ, באמצעות צד קשור למשקיע מוסדי או ממנו, וכן, מוצע לבטל את מגבלת 20% מסך העמלות לצד קשור, ולקבוע כי משקיע מוסדי יוכל לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צד קשור, ובלבד שהעמלה שתשלום בגין עסקאות אלה לא תעלה על העמלה שתשולם לזוכה בהליך התחרותי שאינו צד קשור. בנוסף, מוצע להסדיר בתקנות גם את תחום החזקתם של ניירות ערך, ולקבוע כי החזקה של נייר ערך תיעשה לפי הליך תחרותי שיתקיים לפחות אחת לשלוש שנים בין חמישה משתתפים לפחות.

4.3.4. ביום 25 בינואר 2016 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(הגבלות על מינוי וכהונה של בעלי תפקיד מרכזי בגוף מוסדי), התשע"ו-2016, במסגרתה מוצע לקבוע, כי בעל שליטה בגוף מוסדי או קרובו, קרוב של דירקטור בגוף מוסדי וכן מי שהורשע בעבירה מהמנויות בתזכיר, או שנפתחו נגדו הליכים בגין עבירה כאמור, לא ישמש כנושא משרה (למט דירקטור) בגוף מוסדי או כבעל תפקיד אחר מהסוג שעליו הורה הממונה שלפעילותו עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגוף המוסדי או כספי החוסכים באמצעותו בגוף המוסדי, עוד

מוצע לקבוע במסגרת הטיוטה כי אדם ימלא תפקיד מתפקידיו של בעל תפקיד מרכזי בגוף המוסדי רק אם מונה לתפקיד כדן, וכי לא יפגע אדם בשיקול הדעת העצמאי של בעל תפקיד מרכזי.

4.4. חוזרים

4.4.1. **ביום 3 באוגוסט 2016 פרסמה המפקחת חוזר שעניינו התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון**, אשר מחליף חוזר קיים באותו נושא, ובמסגרתו נקבע כי בעל רישיון וגוף מוסדי הפועלים באמצעות חשבונות נאמנות יפעילו, כל אחד מהם, מנגנוני פיקוח ובקרה על מנת לבדוק את העברות הכספיים, וכן כי בעל רישיון לא יהיה רשאי להפקיד את הכספים שהועברו אליו בחשבונו. הוראות החוזר יחולו על התקשרויות שיהיו בתוקף החל מיום 1 בנובמבר 2016.

4.4.2. **ביום 19 ביולי 2016 פורסם חוזר בנושא העברת כספים בין קופות גמל המתקן את החוזר הקיים** וקובע ביטול חובת קופה מקבלת להודיע לקופה מעבירה על קבלת בקשה להעברת כספים; חובת העברת בקשה להעברת כספים על ידי הקופה המקבלת לגוף המנהל של הקופה המעבירה; הודעת גוף מנהל של הקופה המעבירה כי אין באפשרותו לבצע את העברת הכספים בתוך 3 ימי עסקים ואפשרות למשלוח הודעות לעמית בדואר אלקטרוני. תחילתן של הוראות החוזר ביום 1 בינואר 2017.

4.4.3. **ביום 19 ביולי 2016 פורסם חוזר המתקן את החוזר הקיים בנושא תשלומים לקופת גמל** ובו נקבע כי מועד קבלת ההודעה מהחברה המנהלת למעסיק בדבר אי עמידתו בהוראות התקנות, יהיה יום העסקים הראשון לחודש העוקב לחודש שבו הועבר הדיווח או הופקדו התשלומים, ואם המעסיק לא מסר דיווח כנדרש - בתוך 30 ימי עסקים ממועד קבלת ההודעה, תשלח הודעה נוספת. כמו כן, נקבע, אמצעי התשלום אליו תיעשה השבה בעת השבת תשלום שהופקד ביתר והמועד בו היא תיעשה.

4.4.4. **ביום 31 במאי 2016 פורסם חוזר שעניינו ניהול השקעות באמצעות סלי השקעה** (אשר מתקן את החוזר הקיים בנושא) וקובע את הכללים לניהול סלי השקעה סחירים ושאנים סחירים על-ידי מספר משקיעים מוסדיים הנמנים על אותה קבוצת משקיעים; מתקן את ההוראות לעניין התנאים הכלליים לניהול סלי השקעה ולעניין סלים לא סחירים, וקובע הוראות מעבר אשר באי קיומם, יפורק הסל.

4.4.5. **ביום 10 באפריל 2016 פורסם חוזר שעניינו מסמך הנמקה**, אשר מחליף את חוזר 10-6-2015 באותו השם ודוחה את מועד התחילה ליום 1 בינואר 2017.

4.4.6. **ביום 13 במרץ 2016 פורסם חוזר הממונה הקובע הוראות לעניין בחירת קופת ברירת מחדל** ואת התנאים הנדרשים מחברה מנהלת של קופת גמל המצרפת עמיתים בהתאם להוראות סעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל. בחוזר נקבע כי צירוף לקופת גמל ייעשה על ידי בחירה אקטיבית של העובד את קופת הגמל או באמצעות המעסיק לקופת גמל שנבחרה על ידו קופה וככל שלא נבחרה קופה כאמור, יצרף המעסיק את העובד לקופת ברירת המחדל שתבחר על ידי הממונה אחת לשלוש שנים. דמי

הניהול בקופת ברירת המחדל יהיו בתוקף למשך 10 שנים ממועד ההצטרפות לקרן. בחירת קופת ברירת מחדל על ידי מעסיק או ארגון עובדים תיעשה לפי הליך תחרותי והסדרי ברירת מחדל קיימים יישארו בתוקף עד מרס 2019 לכל המאוחר.

4.4.7. ביום 17 בפברואר 2016 פורסם חוזר שעניינו כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים (אשר מתקן חוזר קודם בנושא). בחוזר נקבעו הוראות לעניין מתן הלוואות על-ידי הגוף המוסדי כגון אנליזה בעת מתן הלוואה, הלוואות לדיור, בחינת הצורך בקבלת בטוחה, מתן הלוואות לעמיתים וכן הוראות לעניין הגדלת מגבלת ההשקעה בשותפויות ובתאגידי נדל"ן ל-6%, והחרגת הלוואות בערבות מדינה ממגבלת 3% החלה על היקף השקעות שלא עומדות בתנאים המנויים בחוזר למתן הלוואות, השאלת ניירות ערך והשקעה בנכסי חוב לא סחירים.

ביום 27 ביולי 2016 פורסמה טיוטת חוזר המתקן את החוזר הקיים בנושא כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים, אשר מציעה להרחיב את אפשרויות ההשקעה של הגופים המוסדיים וקובעת תנאים למתן הלוואה לדיור ולמתן הלוואה שהיא בגדר ליווי פיננסי לצורך מימון פרויקט בנייה, אשר יוחרגו, ממגבלת 3% החלה על היקף ההשקעות שלא עומדות בתנאים המנויים בחוזר למתן הלוואות.

4.4.8. ביום 6 בינואר 2016 פורסם חוזר שעניינו דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי, אשר מתקן ומבטל את החוזר הקיים בנושא. תחילתו של החוזר בדוח השנתי לעמית בגין שנת 2015.

4.4.9. ביום 5 בינואר 2016 פורסם חוזר שעניינו תנאים לשליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה נוספת או בחברה מנהלת של קופת גמל נוספת. במסגרת החוזר נקבע כי בעל היתר שליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה, יהיה רשאי לקבל היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת של קרן פנסיה אחרת ובעל היתר שליטה בחברה מנהלת שאינה חברה מנהלת של קרן פנסיה, או בחברה מנהלת של קרן פנסיה שמנהלת גם קופת גמל שאינה קרן פנסיה, יהיה רשאי לקבל היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת אחרת, זאת, לתקופה קצובה, בכפוף לכך שבתוך שנה ממועד הרכישה יועברו הנכסים המנוהלים על ידי החברה הקיימת ועל ידי החברה הנוספת לניהולה של אחת מהן, ורישיונה של החברה האחרת יבוטל. כמו כן, נקבעו בחוזר תנאים אשר בהתקיים אחד מהם ניתן יהיה לקבל היתר שליטה בחברה הקיימת ובחברה הנוספת, ללא צורך בהעברת הנכסים המנוהלים.

4.5. טיוטות חוזרים

4.5.1. ביום 28 ביולי 2016 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה "ייפוי כוח לבעל רישיון" אשר מציעה להחליף את החוזר הנוכחי, במסגרתה מוצע לקבוע כי סוכן ביטוח הפונה בשם לקוח באמצעות הרשאה שניתנה לו לפני יום 1 במאי 2013, לא יצטרך להחתימו על ייפוי כוח בהתאם לחוזר, וכן לקבוע אפשרויות נוספות לחתימת עמית על ייפוי כוח חד פעמי לקבלת מידע ואימותו. כמו כן, מוצע לקבוע, כי גוף מוסדי יוכל להתנות ביצוע עסקה באמצעות בעל רישיון מתוקף ייפוי כוח, בקיומו של הסכם בינו לבין בעל הרישיון.

4.5.2. ביום 14 ביולי 2016 פורסמה טיוטת חוזר המתקנת את החוזר הקיים בנושא מסלולי השקעה בקופות גמל ובמסגרתה מוצע לקבוע כי ההוראות אשר יחולו על מסלולי ההשקעה בקופות גמל להשקעה תהינה ההוראות הקבועות בחוזר לעניין ניהול מסלולי השקעה בקרנות השתלמות ובפוליסות שאינן קופות ביטוח.

4.5.3. ביום 6 ביוני 2016 פורסמה טיוטה שנייה של חוזר כללים לתפעול מוצר פנסיוני, בה נקבעו הוראות לעניין אופן הדיווח של סוכן ביטוח פנסיוני שמעביד מחויב לשלם לו או לגוף קשור בו דמי סליקה, באמצעות ממשק דמי סליקה ושיעור דמי הסליקה; כללים לגבי הפחתת עמלת הפצה והוראות לעניין הפחתת דמי הניהול של עמית לגבי שולמו דמי סליקה.

4.5.4. ביום 20 באפריל 2016 פרסמה הממונה טיוטת חוזר שעניינה הוראות לתשלום קצבה מקופת גמל לחיסכון. ביום 5 בנובמבר 2015 פורסם תיקון 13 לחוק קופות הגמל במסגרתו הורחבה הגדרת הקצבה גם לתשלומים המשולמים מקופת גמל, לפי תקנונה, במשך תקופה מוגדרת, אשר לאחריה ישולמו תשלומים ממבטח לפי פוליסת ביטוח הכוללת כיסוי לאריכות ימים או תשלומים מקופת גמל אחרת, לפי תקנונה, המשולמים במשך כל ימי חייו של העמית. בהתאם לתיקון פורסמה הטיוטה על פיה, מוצע לקבוע את התנאים לקבלת קצבת זקנה מקופת גמל לחיסכון ביניהם הגעת העמית לגיל פרישה מוקדמת, רכישת כיסוי ביטוחי לאריכות ימים באמצעות החברה המנהלת ומועד תחילת תשלומי קצבת הזקנה מהמבטח. כמו כן, מוצע לקבוע תנאים לשיווק כיסוי ביטוחי לאריכות ימים על ידי חברה מנהלת, והוראות לעניין תשלום למוטבים של עמית בקופת גמל לחיסכון.

4.5.5. ביום 10 באפריל 2016 פרסמה הממונה טיוטת חוזר שעניינה הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, אשר מציעה לתקן ולהחליף חוזר קיים באותו השם. הטיוטה מציעה, בין השאר, לקבוע נוסח אחיד לפרטים שיכללו בטופס ההצטרפות וכן בטופס עריכת שינויים על ידי העמית לאחר מועד הצטרפותו.

4.5.6. ביום 4 באפריל 2016 פורסמה טיוטת חוזר שנייה בעניין "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים" (שיחליף את החוזר הקיים בנושא לניהול סיכונים אבטחת המידע), במסגרתה מוצע להגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי וכן את החובה של גופים מוסדיים לנהל סיכונים אלו, בין היתר, באופן הבא: חובת מינוי ועדת היגוי לניהול סיכונים סייבר; מינוי מנהל אבטחת סייבר; קביעת תכנית עבודה ותוכנה; ביצוע סקרי אבטחת מידע ומבחני חדירה ותדירותם; טיפול ודיווח על אירועי סייבר; שימוש בשרותי מחשוב ענן, וכן אבטחת ערוצי קשר מבוססי אינטרנט עם לקוחות.

4.6. שונות

4.6.1. ביום 16 ביוני 2016 הודיע בנק ישראל כי שינה את מדיניותו בקשר להחזקת בעלי שליטה בגופים המנהלים כספי אחרים (קופות גמל, מבטח, קרנות נאמנות וחברות המנפיקות תעודות סל) במניות הבנקים, כך שיתאפשר לבעלי השליטה בגופים אלו להחזיק מעל 5% מאמצעי השליטה בתאגיד בנקאי ועד 7.5%, בכפוף לקבלת היתר מנגיד בנק ישראל.

5. התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה

ככלל, מתאפיין תחום חיסכון ארוך הטווח במסגרתו פועלת החברה, ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות הממונה. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1 בפרק הראשון לדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה לשנת 2015.

מגמות והתפתחויות במשק ובשוק ההון

תוצאות הפעילות של החברה, מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות החברה:

● כללי

הנתונים שהתקבלו במהלך הרבעון השני של 2016 ממשיכים להצביע על המשך צמיחה מתונה אך חיובית בכלכלה העולמית. מדדי הפעילות העולמיים הצביעו על צמיחה מתונה של מגזר השירותים והיעדר צמיחה במגזר הייצור, נמשכה הצמיחה המתונה ביותר של הסחר העולמי. תוצאות משאל העם המפתיעות בבריטניה, תרמו לתנודתיות בשווקים בשבוע האחרון של הרבעון ולירידה חדה בתשואות האג"ח הממשלתיות.

ארה"ב: האינדקס האשורני לרבעון השני היו ברובם חיוביים ומצביעים על האצה בצמיחה. הצריכה הפרטית היא עדיין התורם העיקרי לצמיחה, כאשר שיעור האבטלה נותר ברמתו הנמוכה. מנגד, חולשה נרשמה בנתוני היצוא והתעשייה, אך פחות בהשוואה לרבעון הראשון. הדולר התחזק קלות מול מרבית המטבעות המרכזיים בעולם.

אירופה: האינדקס האשורני לרבעון השני באירופה היו מעורבים, והצביעו על המשך צמיחה חיובית אך מתונה יותר ברבעון השני, תוך שונות בין המדינות. במהלך הרבעון הבנק המרכזי המשיך ברכישות אג"ח ממשלתיות והגדיל את קצב רכישת אג"ח הקונצרניות. משאל העם בבריטניה על יציאה מהאיחוד הפתיע ותרם לתנודתיות בשווקים תוך כדי פיחות חד בפאונד והמשך ירידה בתשואות אג"ח הממשלתיות בעולם.

ביפן נמשכת חולשה בפעילות, מצב שהוביל את הממשלה לדחות את העלאת המע"מ המתוכננת. בסין המשיכה הפעילות הכלכלית לצמוח בקצב מתון יחסית והתוצר גדל במהלך 4 הרבעונים האחרונים עד הרבעון השני ב-6.7%.

ישראל: האינדקס האשורני האחרונים לפעילות ברבעון השני היו טובים פרט לנתוני יצוא הסחורות והם מצביעים על קצב צמיחה מהיר יותר בהשוואה לרבעון הראשון. הצריכה הפרטית ממשיכה להוביל את הצמיחה, בתמיכת הריבית הנמוכה ועלית השכר במשק. התמונה העולה מנתוני שוק העבודה ממשיכה להיות חיובית כאשר שיעור האבטלה ירד ל-4.8% ברבעון השני (לעומת 5.2% ברבעון הראשון).

● התפתחויות במשק הישראלי

החברה פועלת במשק הישראלי, אשר מצבו הכלכלי, הביטחוני והפוליטי משליך על היקף פעילותה בתחומים שונים. שינויים במצב הכלכלי במשק הישראלי עשויים לגרום לשינוי בהיקף ההכנסות השונות ולשינוי בעלויות התפעול של החברה. לשינוי ברמת התעסוקה במשק הישראלי עשויה להיות השלכה על היקף הפעילות בתחום ביטוח החיים והחיסכון ארוך הטווח.

● **שוק המניות**

מדד ת"א 100 ירד ב-3.1% במהלך הרבעון השני של 2016 והשלים ירידה של כ-8% מתחילת השנה. במהלך הרבעון השני מדד MSCI העולמי ברוטו עלה ב-1.2% ומדד MSCI של השווקים המתעוררים עלה ב-0.8%. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמיריס עמד על 1.25 מיליארד ₪ במהלך הרבעון השני, ירידה של 13% לעומת המחזור הממוצע במהלך 2015. חג הפסח, שחל השנה באפריל, כנראה תרם לירידה במחזור המסחר היומי במהלך הרבעון השני.

● **שוק איגרות החוב**

מדד האג"ח הכללי עלה ב-1.4% במהלך הרבעון השני של 2016 והשלים עלייה של 2.7% מתחילת השנה. במהלך הרבעון השני מדד אג"ח הממשלתיות עלה ב-1.2% ומדד אג"ח קונצרני עלה ב-1.6%, אך בסיכום המחצית הראשונה של השנה תשואות שני המדדים היו דומים על 2.7%. מחזור המסחר היומי הממוצע באג"ח עמד על 3.6 מיליארד ₪ במהלך הרבעון השני, ירידה של 13% לעומת המחזור הממוצע ב-2015. בדומה לשוק המניות חג הפסח כנראה תרם לירידה במחזור המסחר היומי במהלך הרבעון.

● **קרנות נאמנות**

קרנות הנאמנות רשמו פדיונות נטו של 4.6 מיליארד ₪ במהלך הרבעון השני של 2016, זאת לאחר פדיונות של 11.6 מיליארד ₪ במהלך הרבעון הראשון. מרבית הפיקדונות במהלך הרבעון נרשמו בקרנות הכספיות והשקליות.

● **מוצרי מדדים**

על פי איגוד תעודות הסל, סך הנכסים המנוהלים בתחום עמדו בסוף הרבעון השני של 2016 על 96.3 מיליארד ₪, ירידה של 7 אחוזים בהשוואה לסוף שנת 2015 (103.5 מיליארד ₪). בלטו לשלילה מתחילת השנה תעודות הסל על מניות בחו"ל שרשמו פדיונות של 3.2 מיליארד ₪.

● **שוק המט"ח**

במהלך הרבעון השני של 2016 השקל נחלש מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל ב-0.9%. במהלך הרבעון השקל נחלש ב-2.1% מול הדולר (לרמה של 3.846 שקל לדולר), וב-11.5% מול היין היפני. מנגד, השקל נותר כמעט ללא שינוי מול האירו (לרמה של 4.2839 שקל לאירו) והתחזק ב-4.7% מול הפאונד הבריטי.

● **אינפלציה**

על פי המדד האחרון הידוע, בסוף הרבעון השני של 2016 האינפלציה הסתכמה במהלך 12 המדדים האחרונים (עד מאי) במינוס 0.8%, לאחר שעלתה ב-0.5% במהלך הרבעון השני. סעיפי הדיוור החינוך והתרבות היו הגורמים העיקריים שתורמו לעלייה במדד במהלך הרבעון השני (מדד ידוע).

● **ריבית בנק ישראל**

ריבית בנק ישראל נותרה 0.1% ללא שינוי גם במהלך הרבעון השני של שנת 2016. בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי מאז שהוריד אותה בסוף פברואר 2015.

לאור ההתפתחויות הכלכליות במשק ננקטו מצד החברה הפעולות הבאות בקופות הגמל:

תיאור פעולות החברה	נושא
<p>על פי המדד האחרון הידוע, בסוף הרבעון השני של 2016 האינפלציה הסתכמה במהלך 12 המדדים האחרונים (עד מאי) במינוס 0.8%, לאחר שעלתה ב-0.5% במהלך הרבעון השני. סעיפי הדיור והחינוך והתרבות היו הגורמים העיקריים שתרמו לעלייה במדד במהלך הרבעון השני (מדד ידוע). במהלך הרבעון השני הציפיות לאינפלציה ירדו בעיקר בטווחים של עד 7 שנים.</p> <p>לאור ציפיות האינפלציה הנמוכות שמרה חטיבת ההשקעות על המרכיב העודף של צמודי מדד על נכסים לא צמודים, באמצעות אג"ח ממשלתיות, קונצרניות ועסקאות אשראי.</p>	<p>השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד</p>
<p>במהלך הרבעון השני של 2016 השקל נחלש מול סך המטבעות הנומינלי של בנק ישראל ב-0.9%. במהלך הרבעון השקל נחלש ב-2.1% מול הדולר וב-11.5% מול היין היפני (בדומה להתחזקות החדה של היין היפני בעולם). מנגד, השקל נותר כמעט ללא שינוי מול האירו והתחזק ב-4.7% מול הפאונד הבריטי (בעיקר לאחר תוצאות משאל-העם בבריטניה). חשיפת המט"ח בתיקים לא השתנתה באופן מהותי במהלך הרבעון, לאור ההערכות כי העלאת ריבית בארה"ב בחודשים הקרובים עשויה לגרום לפיחות בשקל, ולמרות ההערכה שבטווח הארוך הלחצים להמשך התחזקות של השקל יימשכו בשל השפעת הגז הטבעי, הנפקות של חברות ישראליות בחו"ל והשקעות זרות בישראל.</p>	<p>שער החליפין של השקל</p>
<p>בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי של 0.1%, בכך הבנק לא שינה את הריבית מאז ההחלטה בפברואר 2015. הבנק מנסה לאזן בין סביבת האינפלציה הנמוכה והפעילות הריאלית המעורבת, לבין הצריכה הפרטית החזקה והקצב הגבוה של העלייה במחירי הדירות ובהיקף נטילת המשכנתאות. עקום התשואות הממשלתי השקלי ירד במהלך הרבעון השני, בהשפעת ירידת התשואות המקבילה באירופה ובארה"ב. גם העקום הממשלתי הצמוד רשם ירידה במהלך הרבעון, מלבד בטווחים הקצרים. במהלך הרבעון שמרה חטיבת ההשקעות על מח"מ קצר יחסית בתיק הממשלתי בארץ ובאג"ח בחו"ל, ומח"מ ממוצע בינוני בתיק הקונצרני.</p>	<p>התפתחות שעורי ריבית</p>
<p>בסוף הרבעון השני של שנת 2016 הגירעון במהלך 12 החודשים האחרונים עמד ברמה נמוכה מאוד של 2.1 אחוזים מהתוצר, נמוך מיעד הגירעון של 2.9% לסוף 2016.</p> <p>בסיכום הרבעון השני נותר עודף של כ-2.4 מיליארד ש"ח בהכנסות ממסים, ברובו בשל גידול בהכנסות עקיפות ממכירת רכבים ובגידול בהכנסות מנדל"ן.</p>	<p>ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו</p>

תיאור פעולות החברה	נושא
<p>מדד ת"א 100 ירד ב-3.1% במהלך הרבעון השני של 2016 והשלים ירידה של 8% מתחילת השנה. במהלך הרבעון השני מדד MSCI העולמי ברטו עלה ב-1.2% ומדד MSCI של השווקים המתעוררים עלה ב-0.8%. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.25 מיליארד ₪ במהלך הרבעון השני, ירידה של 13% לעומת המחזור הממוצע במהלך 2015. חג הפסח, שחל השנה באפריל, כנראה תרם רבות לירידה במחזור המסחר היומי במהלך הרבעון השני.</p> <p>במהלך הרבעון, ניצלה החברה את עליות השערים ורמות המחירים הגבוהות לצמצום נוסף של החשיפה למניות (בנוסף להפחתה שבוצעה ברבעון הראשון), לאור הצפי להמשך וולטיליות גבוהה בשווקים.</p>	<p>שוק המניות</p>
<p>מרווחי האשראי על אגרות החוב הקונצרניות בארץ ובחו"ל ירדו במהלך הרבעון, בהשפעת התאוששות מחירי הסחורות והאנרגיה והשפעתם על חברות בסקטור זה, וקיטון בפדיונות בקרנות הנאמנות. במהלך הרבעון בוצעו השקעות באג"ח סחיר ובעסקאות אשראי, ובמקביל נמכרו אג"ח במרווחים נמוכים, תוך הקפדה על בחינת הסיכון והתשואה, מגבלות החשיפה לתאגיד, לקבוצת תאגידים ולקבוצות דירוג ומגבלות נוספות אשר אושרו בדירקטוריון החברה.</p>	<p>אג"ח קונצרני ומוצרי חוב</p>
<p>החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.</p>	<p>מוצרי מדדים</p>
<p>החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות ההשקעה, לניהול יעיל של החשיפות בחו"ל ללא חשיפת המטבע, ללא פעילות באסטרטגיות או לקיחת פוזיציות על כיווני השוק או סטיות התקן.</p>	<p>נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים</p>
<p>במהלך הרבעון, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.</p>	<p>השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות</p>

6. אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה

• שינוי מבני מיום 1 בינואר 2016

במסגרת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד- 2013 בוצע תיקון בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה- 2005 שתכליתו למנוע מתן היתר שליטה לגוף שמחזיק יותר מחברה מנהלת אחת, אלא בהתאם לכללים שיקבע הממונה, זאת ברוח העיקרון הקבוע בסעיף 2(ג) לחוק קופות הגמל לפיו כל חברה תנהל רק קופה אחת מכל סוג.

בהתאם לכך, הראל עתידית מוזגה לתוך החברה תוך חיסולה ללא פירוק. כמו כן מוזגו קופות הגמל שבניהול הראל עתידית בהתאם לפירוט להלן:

- גילעד גמל מוזגה, מיזוג טכני, לתוך הראל עצמה ומנוהלת על ידי החברה.
- גילעד השתלמות מוזגה, מיזוג טכני, לתוך הראל השתלמות ומנוהלת על ידי החברה.
- קופת הגמל לדמי מחלה "דקל" מנוהלת על ידי החברה.

בנוסף למיזוג החברות והקופות לעיל, מיזגה החברה את הקופות המרכזיות לפיצויים שלה כך ש"הראל גמל לפיצויים" על כל מסלוליה מוזגה ל-"הראל קופה מרכזית לפיצויים". מדובר במיזוג טכני בלבד.

המיזוגים כאמור נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016, לאחר קבלת האישורים הנדרשים לרבות, אישור הדירקטורים של החברה, אישור הממונה ואישור רשם החברות.

• מיזוג צפוי של החברה לתוך הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן: "הראל ניהול")

ביום 22 במרס 2016 החליטו הדירקטוריונים של החברה ושל הראל ניהול על שינוי מבני המיועד להיכנס לתוקף מיום 1 באוקטובר 2016, במסגרתו תמוזג החברה לתוך הראל ניהול וקופות הגמל שבניהולה של החברה יועברו לניהול הראל ניהול. השינוי המבני כפוף לאישור הגורמים המוסמכים לרבות אישור הממונה.

• חילופי נושאי משרה

○ חילופי מנכ"ל

בהמשך להודעתה של גבי חגית ציטיאט - לויין על סיום כהונתה כמנכ"ל החברה וכמנכ"ל קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "קחצ"ק), החליט דירקטוריון החברה, ביום 25 בינואר 2016, למנות את מר דודי לייזנר, ששימש עד אז כמנכ"ל חברות הפנסיה בקבוצת הראל (הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ולעתיד ניהול קרנות פנסיה בע"מ), לשמש גם כמנכ"ל החברה וקחצ"ק. מינוי זה נכנס לתוקף החל מיום 1 באפריל 2016, לאחר שאושר על ידי הממונה ביום 22 בפברואר 2016.

○ חילופי מנהל השקעות

ביום 17 ביולי 2016, הודיע מנהל ההשקעות של החברה, אמיר הסל, כי בכוונתו לסיים את תפקידיו במסגרת קבוצת הראל ובהם את תפקידו כמנהל ההשקעות של החברה. סמי בבקוב, אשר משמש כמנכ"ל הראל פיננסיים החזקות בע"מ וכן בתפקידי ניהול שונים בחברות הבנות שלה, צפוי להחליף את אמיר הסל בתפקידיו, בין היתר כמנהל חטיבת ההשקעות של הראל ביטוח וכמנהל ההשקעות של החברה.

• עדכון תנאי התקשרות של החברה עם הראל פיננסים ניהול השקעות בע"מ (להלן: "הראל פיננסים").

ביום 23 בדצמבר 2014 אישר דירקטוריון החברה כניסה לתחום פעילות חדש- קופת גמל וקרן השתלמות בניהול אישי. במסגרת זו אישרו הדירקטוריון וועדת הביקורת את ההתקשרות עם הראל פיננסים לניהול תיקי השקעה במסגרת קופת הגמל וקרן ההשתלמות בניהול אישי. בהמשך להחלטת הדירקטוריון פנתה החברה וקיבלה אישור מהממונה להפעלת קופת גמל וקרן השתלמות בניהול אישי.

בפועל לא החלה פעילות במסגרת הקופות בניהול אישי, וזאת בעיקר בשל סוגיות משפטיות אשר נוגעות למגבלות ההפקדה לקופות בניהול אישי. לאחרונה, הובהרה על ידי הממונה סוגיית מגבלת ההפקדה במסגרת חוזרים שהוציאה. בהתאם לכך, בכוונת החברה לפעול בתחום זה, בין היתר, על ידי התקשרות לגיוס לקוחות באמצעות הראל פיננסים.

על פי הסיכום בין החברות, החלק בתקבול מהלקוח לו תהיה זכאית החברה, יהיה בשיעור דמי ניהול שינועו בין 0.15% ל- 0.25% או לפי סיכום פרטני בין החברות על עמלת התפעול, פר חשבון, בהתאם לסכום הצבירה של הלקוח. כמו כן, סוכמו בין הצדדים סכומי מינימום לניהול.

עם סיום המו"מ בין החברה לבנק לאומי בדבר הסכם התפעול, יבחנו התעריפים בכפוף לשינויים בהסכם התפעול הקיים. כמו כן, התנאים העסקיים בין הראל גמל להראל פיננסים יבחנו אחת לשנה או עם הגעת הנכס המנוהל ב-IRA להיקף מנוהל משמעותי או הכנסות משמעותיות (250 מיליון ₪ נכס או 1 מיליון ₪ הכנסות ברוטו לשנה), לפי המוקדם מביניהם.
ביום 15 באוגוסט 2016, אישר דירקטוריון החברה את ההתקשרות כאמור.

7. תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים

לעניין זה, ראה סעיף 3.13 לדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה לשנת 2015.

8. נושאים שאליהם הפנה רואה החשבון את תשומת הלב

רואה החשבון של החברה לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בדוח הסקירה. עם זאת, רואה החשבון ציין כי "מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות".

9. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח

בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2016 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

מישל סיבוני, יו"ר הדירקטוריון

דודי לייזנר, מנכ"ל

תאריך: 15 באוגוסט, 2016

הצהרה (certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכך-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי. וכך-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

15 באוגוסט 2016

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, רם גבל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכך-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי. וכך-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

15 באוגוסט 2016

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל גמל והשתלמות בע"מ

**תמצית דוחות כספיים ביניים
ליום 30 ביוני 2016
(בלתי מבוקרים)**

תוכן העניינים

עמוד

3	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
	תמצית דוחות כספיים ביניים
4	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים
5	תמצית דוחות רווח והפסד ביניים
6	תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים
7	תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים
10	תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים
11	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל גמל והשתלמות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "החברה"), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים ליום 30 ביוני 2016 ואת הדוחות התמציתיים ביניים על הרווח וההפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

15 באוגוסט 2016

31 בדצמבר		30 ביוני		ביאור	
2015	2015	2016	2016		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
142	11	18			נכסים
9,018	8,224	9,546			נכסי מסים נדחים
332	323	361			הוצאות רכישה נדחות
-	-	1,614			נכסים בגין הטבות לעובדים
20,664	18,202	19,535			נכסי מסים שוטפים
					חייבים ויתרות חובה
44,214	31,195	59,067	9		השקעות פיננסיות
					נכסי חוב סחירים
3,546	19,050	6,124			מזומנים ושווי מזומנים
77,916	77,005	96,265			סך כל הנכסים
			5		הון
1,075	1,075	1,075			הון מניות
-	-	9,346			פרמיה על מניות
654	727	1,219			קרנות הון
55,430	50,131	58,588			עודפים
57,159	51,933	70,228			סך כל ההון
698	757	373			התחייבויות
500	885	-			התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
19,559	23,430	25,664			התחייבויות בגין מסים שוטפים
20,757	25,072	26,037			זכאים ויתרות זכות
77,916	77,005	96,265			סך כל ההתחייבויות
					סך כל ההון וההתחייבויות

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 15 באוגוסט 2016

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		ביאור
	2015	2015	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
70,184	17,550	18,391	34,992	36,514	6 הכנסות דמי ניהול מקופות גמל
101,998	25,892	27,503	52,431	46,845	ג6 דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול
(101,998)	(25,892)	(27,503)	(52,431)	(46,845)	בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח
70,184	17,550	18,391	34,992	36,514	
160	392	330	121	44	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
12,125	3,110	2,739	6,002	5,576	8 הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
561	140	163	268	349	דמי טיפול - הקמת הלוואות
83,030	21,192	21,623	41,383	42,483	סך כל ההכנסות
					הוצאות
34,357	8,937	9,181	17,273	18,683	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
31,457	7,540	10,207	15,364	20,378	הנהלה וכלליות
65	17	(1)	62	3	מימון
65,879	16,494	19,387	32,699	39,064	סך כל ההוצאות
17,151	4,698	2,236	8,684	3,419	רווח לפני מסים על הכנסה
(6,502)	(1,706)	(829)	(3,297)	(1,262)	7 מסים על הכנסה
10,649	2,992	1,407	5,387	2,157	רווח לתקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		ביאור
	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
10,649	2,992	1,407	5,387	2,157	רווח לתקופה
					רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה :
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר
					שלאחר ההכרה לראשונה
					במסגרת הרווח הכולל הועברו או
					יועברו לרווח והפסד
					שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים
					פיננסיים המסווגים כזמינים
					למכירה
11	(524)	102	141	757	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים
					פיננסיים המסווגים כזמינים
					למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(85)	(81)	1	(89)	110	מסים על הכנסה בגין פריטי רווח
					(הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה
					לראשונה במסגרת הרווח הכולל
					הועברו או יועברו לרווח והפסד
33	228	(36)	(20)	(298)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל
					האחר לתקופה שלאחר ההכרה
					לראשונה במסגרת הרווח הכולל
					הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו
					ממס
(41)	(377)	67	32	569	
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר
					שלא יועברו לרווח והפסד
					רווח (הפסד) אקטוארי מתוכנית
					הטבה מוגדרת
(231)	(280)	365	(286)	355	מסים על הכנסה בגין פריטי רווח
					(הפסד) כולל אחר שלא יועברו
					לרווח והפסד
89	104	(132)	107	(124)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל
					האחר לתקופה שלא יועבר לרווח
					והפסד, נטו ממס
(142)	(176)	233	(179)	231	
					סך כל הרווח (ההפסד) הכולל
					האחר לתקופה, נטו ממס
(183)	(553)	300	(147)	800	
10,466	2,439	1,707	5,240	2,957	סך כל הרווח הכולל לתקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים		הון מניות אלפי ש"ח	ביאור
		למכירה אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח		
לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
57,159	55,430	654	-	1,075	יתרה ליום 1 בינואר 2016
10,112	770	(4)	9,346	-	מיזוג חברה בשליטה משותפת לתוך החברה 1 ב (1)
2,157	2,157	-	-	-	רווח לתקופה
757	-	757	-	-	רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
110	-	110	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
355	355	-	-	-	רווח אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
(422)	(124)	(298)	-	-	
800	231	569	-	-	סך כל הרווח הכולל האחר לתקופה, נטו ממס
70,228	58,588	1,219	9,346	1,075	יתרה ליום 30 ביוני 2016
לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
46,693	44,923	695	-	1,075	יתרה ליום 1 בינואר 2015
5,387	5,387	-	-	-	רווח לתקופה
141	-	141	-	-	רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(89)	-	(89)	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(286)	(286)	-	-	-	הפסד אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת
87	107	(20)	-	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
(147)	(179)	32	-	-	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה, נטו ממס
51,933	50,131	727	-	1,075	יתרה ליום 30 ביוני 2015

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים		הון מניות אלפי ש"ח
		למכירה אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	
68,521	56,948	1,152	9,346	1,075
1,407	1,407	-	-	-
102	-	102	-	-
1	-	1	-	-
365	365	-	-	-
(168)	(132)	(36)	-	-
300	233	67	-	-
70,228	58,588	1,219	9,346	1,075

לתקופה של שלושה חודשים
שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 באפריל 2016

רווח לתקופה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

רווח אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר

סך כל הרווח הכולל האחר לתקופה, נטו ממס

יתרה ליום 30 ביוני 2016

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים		הון מניות אלפי ש"ח
		למכירה אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	
49,494	47,315	1,104	1,075	
2,992	2,992	-	-	
(524)	-	(524)	-	
(81)	-	(81)	-	
(280)	(280)	-	-	
332	104	228	-	
(553)	(176)	(377)	-	
51,933	50,131	727	1,075	

לתקופה של שלושה חודשים
שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 באפריל 2015

רווח לתקופה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

הפסד אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של הפסד כולל אחר

סך כל הפסד הכולל האחר לתקופה, נטו ממס

יתרה ליום 30 ביוני 2015

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרון הון בגין נכסים זמינים	
		למכירה אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח
46,693	44,923	695	1,075
10,649	10,649	-	-
11	-	11	-
(85)	-	(85)	-
(231)	(231)	-	-
122	89	33	-
(183)	(142)	(41)	-
57,159	55,430	654	1,075

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2015

רווח לשנה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

הפסד אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר

סך כל ההפסד הכולל האחר לשנה, נטו ממס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		ביאור
	2015	2016	2015	2016	
	(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
10,649	2,992	1,407	5,387	2,157	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת רווח לתקופה
					פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
					רווחים נטו מהשקעות פיננסיות:
(144)	(370)	(328)	(90)	7	נכסי חוב סחירים
(1,401)	(193)	(208)	(607)	(528)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
6,502	1,706	829	3,297	1,262	הוצאות מיסים על הכנסה
4,957	1,143	293	2,600	741	
					שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
1,776	49	187	4,238	4,655	שינוי בחייבים ויתרות חובה
(3,274)	1,774	(716)	597	2,054	שינוי בזכאים ויתרות זכות
(349)	(296)	(2)	(336)	1	שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
(1,847)	1,527	(531)	4,499	6,710	
					מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:
(7,574)	(1,413)	(1,831)	(3,884)	(3,564)	מסים ששולמו
4	-	-	-	-	מסים שהתקבלו
(7,570)	(1,413)	(1,831)	(3,884)	(3,564)	
6,189	4,249	(662)	8,602	6,044	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
					תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
680	36	179	404	772	ריבית שהתקבלה
(15,344)	1,372	218	(1,977)	(5,038)	מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
(14,664)	1,408	397	(1,573)	(4,266)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
					תזרימי מזומנים מפעילות מימון
-	-	-	-	800	מזומנים ממיזוג חברה בשליטה משותפת לתוך החברה
-	-	-	-	800	
(8,475)	5,657	(265)	7,029	2,578	מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון עלייה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
12,021	13,393	6,389	12,021	3,546	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
3,546	19,050	6,124	19,050	6,124	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 - כללי

א. היישות המדווחת

(1) הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל, וכתובתה הרשמית היא אבא הלל סילבר 3, רמת גן. החברה הינה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - "הראל השקעות" או "חברה אם סופית"), בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח"), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

(2) החברה מנהלת שמונה קופות גמל במסגרתן שלושים וארבעה מסלולים, כמפורט להלן:

- הראל קופת גמל (לשעבר- הראל עצמה תעוז):
    - הראל אג"ח עד 25% מניות (לשעבר- הראל עצמה תעוז)^(*).
    - הראל גמל לגילאי 50 עד 60 (לשעבר- הראל קופת גמל).
    - הראל גמל מסלול מניות (לשעבר- הראל גמל בז (מניית)).
    - הראל גמל אג"ח עד 10% מניות (לשעבר- הראל - שחף (עד 10% מניות)).
    - הראל גמל שקלי טווח קצר (לשעבר - הראל עצמה שקלי קצר)^(*).
    - הראל גמל אג"ח ללא מניות (לשעבר - הראל עצמה ללא מניות)^(*).
    - הראל גמל מסלול שקלי (לשעבר- הראל עצמה שקלי).
    - הראל גמל אג"ח קונצרני (לשעבר - הראל עצמה אג"ח)
    - הראל גמל אג"ח עד 20% מניות (לשעבר - הראל גילעד גמל כללי)^(*).
    - הראל גמל לגילאי 50 ומטה (לשעבר - הראל גילעד גמל כללי 2).
    - הראל גמל לגילאי 60 ומעלה (לשעבר - הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות))^(*).
    - הראל גמל מסלול כהלכה (לשעבר - הראל - גילעד גמל כהלכה)^(*).
    - הראל גמל מסלול חו"ל (לשעבר - הראל גילעד גמל אג"ח)^(*).
  - הראל קרן השתלמות:
    - הראל השתלמות כללי.
    - הראל השתלמות מסלול מניות (לשעבר- הראל השתלמות נץ (מניית)).
    - הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות (לשעבר- מסלול הראל שלדג (עד 10% מניות)).
    - הראל השתלמות מסלול שקלי.
    - הראל השתלמות אג"ח ללא מניות (לשעבר- הראל השתלמות אג"ח).
    - הראל השתלמות מסלול חו"ל (לשעבר- הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות)).
    - הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות (לשעבר- הראל גילעד השתלמות כללי)^(*).
    - הראל השתלמות לטווח ארוך (לשעבר- הראל גילעד השתלמות כללי 2).
    - הראל השתלמות מסלול כהלכה (לשעבר- הראל גילעד השתלמות כהלכה)^(*).
    - הראל השתלמות אג"ח קונצרני (לשעבר- הראל גילעד השתלמות אג"ח)^(*).
    - הראל השתלמות כללי פאסיבי (מסלול חדש לא פעיל).
  - הראל גמל לפיצויים:
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי (לשעבר- הראל קופה מרכזית לפיצויים).
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול אג"ח צמוד מדד (לשעבר- הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד)^(*).
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות^(*).
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי^(*).
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול אג"ח עד 15% מניות (לשעבר- הראל גמל לפיצויים מסלול כללי)^(*).
  - הראל פרופיל אישי למעסיק.
  - הראל קופה לפנסיה תקציבית.
  - הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה.
  - הראל גמל IRA (קופה לא פעילה).
  - הראל השתלמות IRA (קופה לא פעילה).
- (*) מנוהל על ידי החברה עבור הראל ביטוח.
- בדבר פרטים נוספים ראה ביאור 1ב, בדבר אירועים מהותיים בתקופת הדיווח.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

(1) שינוי מבני בחברה ובקופות

- במסגרת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013, בוצע תיקון בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 שתכליתו למנוע מתן היתר שליטה לגוף שמחזיק יותר מחברה מנהלת אחת, אלא בהתאם לכללים שיקבע הממונה, זאת ברוח העיקרון הקבוע בסעיף 2(ג) לחוק קופות הגמל לפיו כל חברה תנהל רק קופה אחת מכל סוג.
- בהתאם לכך, הראל עתידית קופות גמל בע"מ (להלן - "הראל עתידית") מוזגה לתוך החברה, תוך חיסולה ללא פירוק. כמו כן, מוזגו קופות הגמל שבניהול הראל עתידית בהתאם לפירוט להלן:
  - הראל גילעד גמל מוזגה, מיזוג טכני, לתוך הראל קופת גמל (לשעבר- הראל עצמה תעוז) ומנוהלת על ידי החברה.
  - הראל גילעד השתלמות מוזגה, מיזוג טכני, לתוך הראל קרן השתלמות ומנוהלת על ידי החברה.
  - קופת הגמל לדמי מחלה הראל דקל, הועברה לניהול החברה.
- בנוסף למיזוג החברות מיזגו את הקופות המרכזיות לפיצויים שלה כך שהראל גמל לפיצויים, על כל מסלוליה, מוזגה מיזוג טכני להראל קופה מרכזית לפיצויים.
- המיזוגים כאמור נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016.
- העברת הזכויות התבצעה בדרך של העברת נכסים וכתוצאה מהמיזוג לא הייתה פגיעה בעמית הקופות המתמוזגות ולא נוצרו נכסים או רווחים לחברה המנהלת.
- להלן ערך נכסי והתחייבויות הראל עתידית ליום המיזוג:

1 בינואר 2016	
אלפי ש"ח	
נכסים	
נכסי מיסים נדחים	121
חייבים ויתרות חובה	3,526
נכסי חוב סחירים	9,727
מזומנים ושווי מזומנים	800
	14,174
התחייבויות	
התחייבויות בגין מסים שוטפים	11
זכאים ויתרות זכות	4,051
	4,062
נכסים, נטו	10,112

- ביום 22 במרס 2016 החליטו הדירקטוריונים של החברה ושל הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן - "הראל ניהול") על שינוי מבני המיועד להיכנס לתוקף מיום 1 באוקטובר 2016, במסגרתו תמוזג החברה לתוך הראל ניהול וקופות הגמל שבניהולה של החברה יועברו לניהולה של הראל ניהול. השינוי המבני כפוף לאישור הגורמים המוסמכים לרבות אישור הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

(2) מסלולי השקעה בקופות גמל

חוזר ממונה 7-9-2015, שעניינו מסלולי השקעה בקופות גמל, קובע כי גוף מוסדי ינהל בכל קופת גמל בניהולו, פרט למסלולי השקעה מתמחים, מסלולי השקעה המותאמים לגיל העמיתים (אפשרות לבחירה בין שני מודלים: מודל ראשון עד גיל 50, בין גיל 50 ל-60 ומעל גיל 60 ומודל שני אוכלוסיות בטווח גילאים של 5-10 שנים), בהם ינוהלו כספי עמיתים שלא בחרו במסלול השקעה אחר. כמו כן, נקבעו הוראות לעניין התאמת שם מסלול השקעה למדיניות ההשקעה במסלול.

הוראות החוזר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016 והחברה פעלה להתאים את מסלולי ההשקעה ושמות המסלולים שבניהולה בהתאם.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ג. לנכסי קופות הגמל (להלן- "הנכסים") ולהכנסות מאותם נכסים לא ניתן ביטוי בתמצית הדוחות הכספיים ביניים של החברה מאחר ולחברה אין חלק בנכסים, בהכנסות ובהוצאות של קופות הגמל.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים**א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים**

תמצית הדוחות הכספיים ביניים נערכה בהתאם ל-IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים, ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן- "הממונה"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (להלן- "הדוחות השנתיים").

תמצית הדוחות הכספיים ביניים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 15 באוגוסט 2016.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים בהתאם ל-IFRS, נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה הנהלת החברה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה בהם השתמשה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית של החברה בתמצית דוחות כספיים ביניים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 4 - ניהול סיכונים פיננסיים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של החברה זהה לזו המתוארת בביאורים לדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 5 - הון עצמי ודרישות הון

- א. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- ב. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב-2012 (להלן - "תקנות ההון") והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2015	2015	2016
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
34,226	33,950	37,943
57,159	51,933	70,228
22,933	17,983	32,285
הסכום הנדרש על פי תקנות ההון (*)		
הון עצמי קיים		
עודף		
(*) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:		
18,208	18,171	20,402
16,018	15,779	17,541
34,226	33,950	37,943
היקף נכסים מנוהלים		
הוצאות שנתיות		
סך כל הסכום הנדרש		

החברה עומדת בהוראות התקנות כאמור לרבות עמידה בכללי השקעת ההון ובכללי הנוזילות.

ביאור 6 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל

א. שיעור דמי הניהול

החברה רשאית על פי דין לגבות דמי ניהול בשיעורים הבאים:

קופות גמל	קופות גמל
קרנות השתלמות, קופות גמל מרכזיות לפיצויים, וקופה מרכזית לפנסיה תקציבית	עד 2% לשנה מהצבירה
	עד 4% מההפקדות השוטפות
	עד 1.05% לשנה מהצבירה ועד 1 בינואר 2014

ב. רגולציה במוצרי חיסכון ארוך טווח

ביום 24 במרס 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשע"ד-2014, במסגרתן נקבעה הוראה לפיה קופת גמל שאינה קופת ביטוח תהיה רשאית לגבות מעמית אשר באחד מחשבונותיו קיימים כספים ממרכיב תשלומי העובד או ממרכיב תשלומי המעסיק אשר הופקדו בשל שנות המס שקדמו לשנת המס 2008 דמי ניהול על פי הגבוה מבין דמי הניהול המקסימליים הקבועים בתקנות עובר לתיקון או סכום שלא יעלה על 6 ש"ח לחודש, וזאת החל מיום 1 בינואר 2016.

ביום 27 באפריל 2015 פרסם הממונה חוזר שעניינו דרך גביית דמי ניהול מיתרה צבורה על-ידי גוף מוסדי במסגרתו נקבעה דרך אחידה לחישוב ודיווח של דמי ניהול מיתרה צבורה החל מיום 1 בינואר 2016. לשינוי כאמור אין השפעה מהותית על הכנסות דמי הניהול.

ביום 5 באוגוסט 2015 פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 12), התשע"ה-2015, במסגרתו נקבע, בין השאר, כי עמיתים יהיו רשאים, במועדים ובתנאים שיקבע השר באישור ועדת הכספים, למשוך כספים מקופת גמל לא משלמת לקצבה ומקרן ותיקה, אם סך הכספים בחשבונותיהם באותה קופת גמל אינו עולה על 8,000 ש"ח (בכך עוגנה הוראת השעה שהיתה בתוקף עד ליום 30 ביוני 2015).

ביום 26 בינואר 2016 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו-2016, אשר קובעות את התנאים בהתקיימם יוכל עמית, אשר באחד מחשבונותיו שהם קרן ותיקה, קופת גמל לתגמולים, קופת גמל לחיסכון וקופת גמל אישית לפיצויים, שאינן קופות ביטוח, קיימים כספים, למשוך אותם בסכום חד פעמי, וכן חובת חברה מנהלת של אותה קופת גמל לשלוח לעמית הודעה בדבר זכותו למשיכת הכספים בנוסף ובמועד שיקבע הממונה.

ביאור 6 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל (המשך)

ב. רגולציה במוצרי חיסכון ארוך טווח (המשך)

ביום 20 באפריל 2016 פורסמה טיוטת חוזר שמטרתה לקבוע הוראות למתן הודעה לעמיתים בעלי חשבונות כאמור בדבר זכותם למשיכת הכספים, לקבוע הוראות לפרסום הזכות למשיכת כספים כאמור באתר האינטרנט של החברות המנהלות וכן חובת דיווח לממונה ביחס לביצוע משיכות כאמור.

ג. סכום דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות על ידי החברה עבור הראל ביטוח הינו לאחר הפרשה להשבת דמי ניהול במסגרת פרויקט טיוב נתונים. ראה בנוסף סעיף 10א.

ביאור 7 - מסים על הכנסה

שינויים בשיעורי המס

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"ים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו-2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ-18% ל-17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015.

כתוצאה משינויים אלו שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד מ-37.71% ל-37.58% בשנת 2015 ול-35.90% משנת 2016 ואילך.

לשינויים בשיעורי המס כאמור לא היתה השפעה מהותית על הרווח ו/או על הרווח הכולל ו/או על ההון העצמי של החברה.

ביאור 8 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בהמשך לביאור 22 בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות בדוחות הכספיים השנתיים בנוגע להתקשרויות החברה, לא חל שינוי בהתקשרויות. יובהר, כי עם מיזוג החברות והקופות כאמור בביאור 1ב(1), בוטלו ההסכמים שבין החברה להראל עתידית.

להלן היתרות עם צדדים קשורים לתקופות המדווחות:

חברות הנשלטות בידי החברה האם הסופית	חברות בעלות שליטה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)
	-	חייבים ויתרות חובה
2,728	20,493	זכאים ויתרות זכות
17		
		ליום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)
	-	חייבים ויתרות חובה
2,989	18,060	זכאים ויתרות זכות
17		
		ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)
	-	חייבים ויתרות חובה
2,971	14,567	זכאים ויתרות זכות
16		

העסקאות בוצעו במהלך העסקים השוטף והיתרות הינן לזמן קצר.

ביאור 9 - מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן בהשוואה לערך בספרים

הערך בספרים של נכסים פיננסיים מסוימים לרבות מזומנים ושווי מזומנים, חייבים והשקעות פיננסיות, תואם או קרוב לשווי ההוגן שלהם.

ב. היררכיית שווי הוגן

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה.

הרמות השונות הוגדרו כדלקמן:

- רמה 1: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

31 בדצמבר		30 ביוני	
2015	2015	2016	2016
רמה 1	רמה 1	רמה 1	רמה 1
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
34,391	24,566	42,961	
9,823	6,629	16,106	
44,214	31,195	59,067	

נכסים פיננסיים זמינים למכירה:

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות סחירות:

שאינן ניתנות להמרה

ביאור 10 - התחייבויות תלויות

א. קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה לעמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין עמיתי קופות הגמל, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרים פנסיוניים ארוכי טווח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין המוצרים הקיימים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהם, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בו פועלת החברה. בתחום זה התקשרויות עם העמיתים הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקה בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכנית מוגברת בתחומים אלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, ביום 18 בנובמבר 2012, פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב כדלקמן: (1) עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים - עד ליום 31 במרס 2013; (2) בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו - עד ליום 31 במרס 2013; (3) הכנת תוכנית עבודה לטיפול בכל כשלים שנמצאו - עד ליום 30 בספטמבר 2013. תוכנית העבודה תכלול התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו - עד ליום 30 בספטמבר 2014.

בהתאם להוראות החוזר סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרוייקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר בשל מורכבותם הטיפול בהם יימשך גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרוייקט וצפוי להסתיים עד תום שנת 2016. החברה הודיעה לממונה על התמשכות הטיפול בנושאים האמורים ועל לוחות הזמנים הצפויים להשלמתם. בהתאם לדרישות החוזר החברה נערכת לשימור פעולות הטיוב שביצעה וכן להמשך פעולות טיוב הנובעות מהפעילות השוטפת.

פערי הטיוב מטופלים על ידי החברה באופן שוטף ומקבלים ביטוי בדוחות הכספיים ככל שיש להם השפעה על תוצאות הפעילות של החברה. במהלך יישום הפרוייקט צפויה החברה לבצע השבה של דמי ניהול בעיקר לקופות בבעלות הראל ביטוח, אשר להשבה זו לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של החברה.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות (המשך)

- ב.** חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופות, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופות. קיימת אי וודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחויבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופות האופייניים לסקטור קופות הגמל (כגון: הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצ"ב). להערכת החברה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים.
- על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת החברה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.
- ג.** משיכות והעברות - במסגרת הנחיות הממונה, החברה המנהלת נדרשת לבצע משיכות והעברות תוך פרקי זמן קצרים כפי שנקבע בתקנות. אי עמידה במועדים כאמור שעלולה לנבוע בתקופות מסוימות מאירועים שלחברה אין שליטה עליהם חושפת את החברה להתחייבות פיננסית בגין פערי תשואה עד למועד העברת הכספים בפועל לחשבון העמית.